

Bryssel 5.12.2018
COM(2018) 796 final

**KOMISSION TIEDONANTO EUROOPAN PARLAMENTILLE, EUROOPPA-
NEUVOSTOLLE (EUROHUIPPUKOKKOUKSELLE), NEUVOSTOLLE, EUROOPAN
KESKUSPANKILLE, EUROOPAN TALOUS- JA SOSIAALIKOMITEALLE JA
ALUEIDEN KOMITEALLE**

Euron kansainvälisen aseman vahvistaminen

1. JOHDANTO: EURO YHTENÄISYYDEN, SUVERENITEETIN JA VAKAUDEN SYMBOLINA

Rooman sopimuksen 60-vuotisjuhlan yhteydessä vuonna 2017 hyväksytyssä Rooman julistuksessa¹ todetaan, että Euroopan unionin vahvistaminen on välttämätöntä. EU-johtajat korostivat erityisesti, että unionista pitäisi tehdä vahvempi maailmanlaajuinen toimija. Sen on parannettava kykyään kestää globaaleja häiriöitä, vaikuttaa maailman tapahtumiin ja kantaa kansainvälistä vastuuta.

Komission puheenjohtaja Jean-Claude Juncker korosti unionin tilasta syyskuussa 2018 pitämässään puheessa euron strategista merkitystä ja kehotti ryhtymään toimiin, jotta se voisi toimia täysipainoisesti maailmannäyttämöllä: *”Ensi vuoteen mennessä on pohdittava myös euron kansainvälistä asemaa. Euro on ollut olemassa vasta 20 vuotta, mutta se on synkistä ennusteista huolimatta selvinnyt jo monista haasteista. Euro on maailman toiseksi käytetyin valuutta, ja 60 maata on sitonut valuuttansa euroon tavalla tai toisella. Meidän on kuitenkin tehtävä enemmän, jotta Euroopan yhteinen raha voi toimia täysivaltaisesti myös kansainvälisellä tasolla.”*

Eurosta on 20 vuoden aikana tullut osoitus Euroopan taloudellisesta vahvuudesta ja Euroopan symboli maailmassa. Euroalueen 19 jäsenvaltiossa 340 miljoonaa EU-kansalaista käyttää euroseteleitä ja -kolikoita päivittäin. Eurooppalaiset mieltävät euron yhdeksi Euroopan unionin tärkeimmistä symboleista². Kymmenen vuotta on kulunut siitä, kun finanssikriisi ravisutti maailmaa. Noista ajoista EU:n talous- ja rahaliittoa on vahvistettu merkittävästi, ja euron kannatus on ennätystasolla kansalaisten keskuudessa.³ Ajan kuluessa yhteisen rahan käytännön hyödyt ovat myös saaneet enemmän huomiota: vakaat hinnat, alhaisemmat liiketoimintakustannukset kansalaisille ja yrityksille, läpinäkyvämmät ja kilpaillummat markkinat sekä lisääntynyt EU:n sisäinen ja kansainvälinen kauppa. Yhteisen rahan myötä unioni on maailman yhdentynein talousalue, jolla on investointiystävällinen ympäristö

Globaali kehitys on aina vaikuttanut talous- ja rahapoliittiseen yhdentymiseen Euroopassa, myös edettäessä kohti yhteisen rahan käyttöönottoa. Euroopan yhteisöjen valtioiden ja hallitusten päämiehet pyysivät 1960-luvun lopulla vallinneen valuuttamarkkinoiden myllerryksen vuoksi neuvostoa laatimaan suunnitelman rahapoliittisen yhdentymisen tiivistämiseksi. Tämän tuloksena vuonna 1970 julkaistussa Wernerin raportissa⁴ esitettiin kunnianhimoinen suunnitelma talous- ja rahaliiton luomiseksi. Wernerin raportti perustui oletukseen, että Yhdysvaltain dollarin vaihtokurssi pysyisi vakaana. Yhdysvaltain presidentti Nixon päätti kuitenkin 13. elokuuta 1971 irrottaa dollarin kultakannasta. Näin lopetettiin yksipuolisesti kiinteiden valuuttakurssien järjestelmä, joka oli ollut voimassa toisesta maailmansodasta asti.

¹ EU:n 27 jäsenvaltion sekä Eurooppa-neuvoston, Euroopan parlamentin ja Euroopan komission johtajien antama [Rooman julistus](#).

² Eurobarometri 89:
<http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/Survey/getSurveyDetail/instruments/STD/ANDARD/surveyKy/2180>

³ Flash-Eurobarometri 473: Euron yleinen kannatus on suurempi kuin koskaan. Tuoreimman Eurobarometri-tutkimuksen mukaan euroalueen kansalaisista 74 prosenttia pitää euroa hyvänä asiana EU:lle. https://ec.europa.eu/info/news/eurobarometer-2018-nov-20_en

⁴ http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/pages/publication6142_en.pdf

Tuolloin Euroopan oli otettava kohtalonsa omiin käsiin ja edettävä kohti yhteistä rahaa. Valuuttakurssimekanismeilla⁵ alkanut prosessi saatiin lopulta päätökseen vuonna 1. tammikuuta 1999. Saman prosessin aikana laadittiin määritelmä yhteiselle talouden ohjausjärjestelmälle, jonka puitteissa jäsenvaltiot koordinoivat politiikkatoimiaan ja täyttivät yhteiset velvollisuutensa.

Euro on 20 vuotta tapahtuneesta käyttöönotosta lähtien ollut toiseksi tärkein kansainvälinen valuutta:

- Koska euron arvo on vakaa, sen osuus ulkomaisten keskuspankkien valuuttavarannoista on noin 20 prosenttia.
- Yritykset ja ulkomaiset hallitukset käyttävät euroa **velkainstrumenttien liikkeeseen laskemiseen**. Vuoden 2017 loppuun mennessä yli 20 prosenttia kansainvälisillä markkinoilla liikkeeseen lasketusta velasta oli euromääräistä.
- Eurosta on tullut laajasti hyväksytty valuutta **kansainvälisille maksuille**. Kansainvälisten liiketoimien arvosta noin 36 prosenttia laskutettiin tai maksettiin euroina vuonna 2017. Yhdysvaltain dollarin osuus oli noin 40 prosenttia.
- **Noin 60 maata⁶ maailmassa käyttää tai aikoo käyttää euroa valuuttanaan tai on sitonut siihen oman valuuttansa.** Euro on tärkein viitevaluutta useimmille Euroopan talousalueen (ETA) maille ja pienemmille naapurimaille sekä Afrikan talousyhteisön (CFA)⁷ 14 maalle. Yhteisen rahan painoarvo kasvaa entisestään, kun yhä useammat jäsenvaltiot ottavat euron käyttöön noudattaen perussopimuksen velvoitetta, jota ei sovelleta Tanskaan eikä Yhdistyneeseen kuningaskuntaan.

Euron kansainvälinen käyttö ei kuitenkaan ole vielä palannut sille tasolle, missä se oli ennen finanssikriisiä⁸. Esimerkiksi ulkomaisten velkakirjojen euromääräinen liikkeeseenlasku saavutti huippunsa (osuus 40 prosenttia) ennen kriisiä vuonna 2007 ja on nyt hieman yli 20 prosenttia, mikä vastaa vuoden 1999 osuutta.

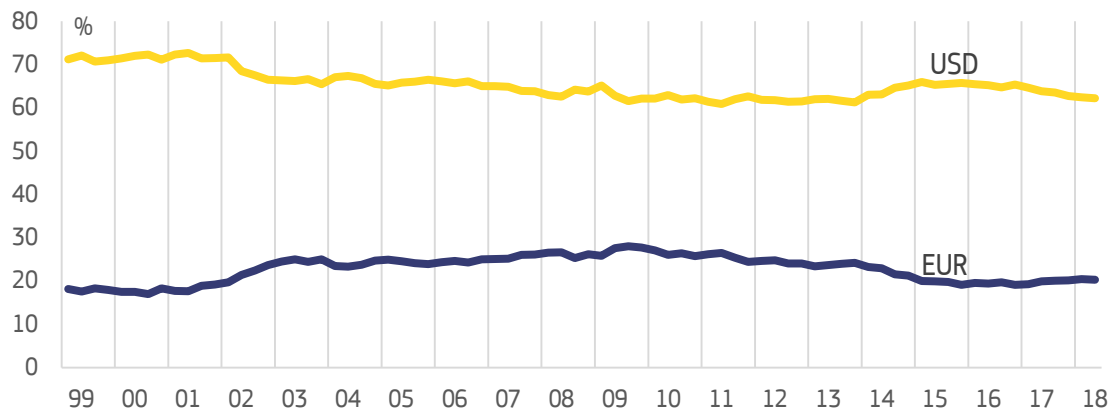
⁵ Lisätietoja euron historiasta (ml. ”valuuttakäärme putkessa” ja valuuttakurssimekanismi ERM): https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/euro/history-euro/history-euro_en

⁶ Mukaan lukien unionista riippuvaiset alueet.

⁷ CFA-frangi on nimitys kahdelle euroon sidotulle valuutalle, joita käytetään Länsi- ja Keski-Afrikan maiden tietyissä osissa ja jotka ovat Ranskan valtion takaamia.

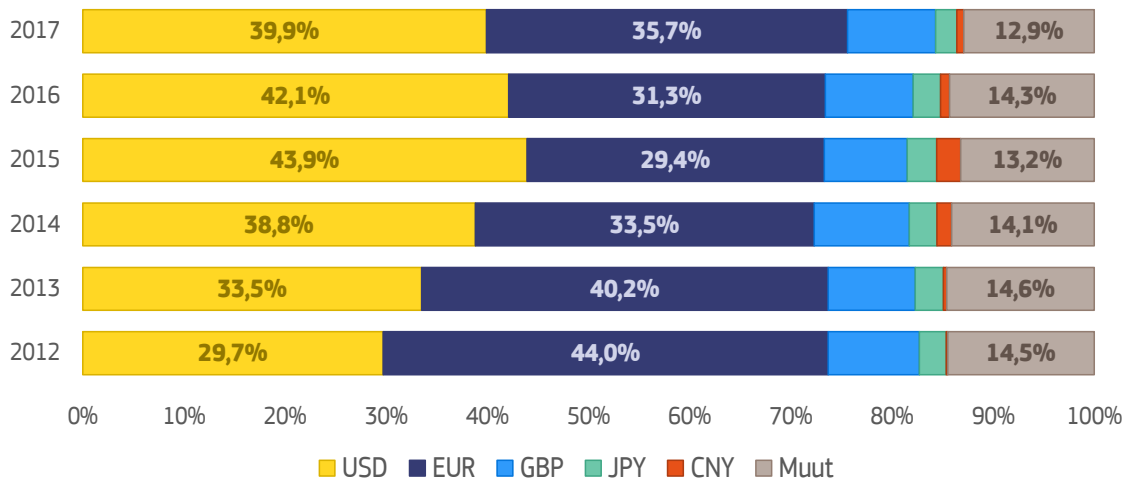
⁸ Euroopan keskuspankki – The international role of the euro, kesäkuu 2018.
<https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/ire/ecb.ire201806.en.pdf>

Kuvio 1: Maailmanlaajuisten valuuttavarantojen valuuttajakauma



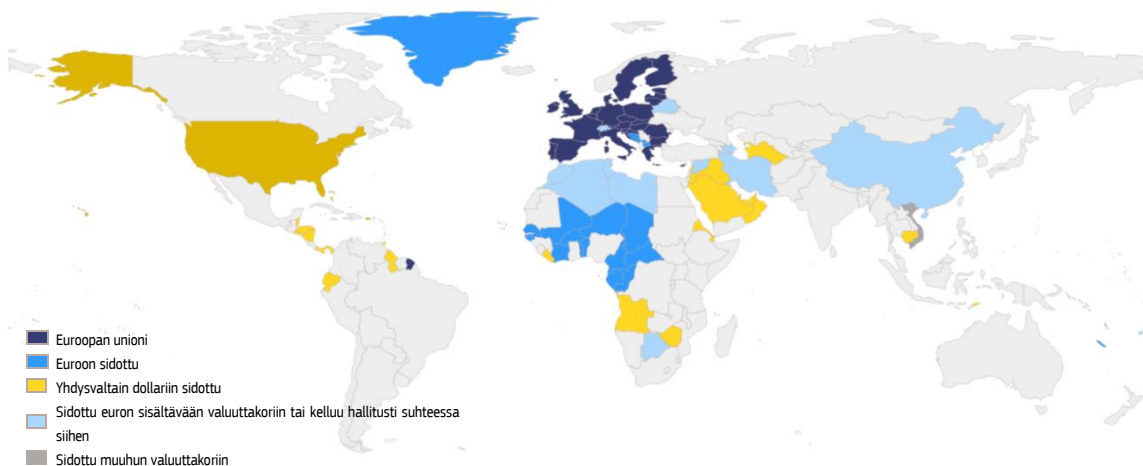
Lähde: IMF:n tietoihin perustuvat komission laskelmat

Kuvio 2: Maailmanlaajuisten maksujen valuuttajakauma



Lähde: SWIFT

Kuvio 3: Euroa käyttävät tai valuuttansa siihen kytkeneet maat



Lähde: Perustuu IMF:n ja EKP:n tietoihin

Kriisin jälkeen Eurooppa on toteuttanut päättäväisiä toimia, joilla eurosta tehdään entistä enemmän taloudellisen suojelun ja voimaannuttamisen lähde. Komissio laati keväällä etenemissuunnitelman talous- ja rahaliiton syventämiseksi⁹. Se perustuu kesäkuussa 2015 annetussa [viiden EU-johtajan kertomuksessa](#)¹⁰ esitettyyn visioon, jota kehitettiin edelleen [talous- ja rahaliiton syventämistä](#)¹¹ ja [EU:n rahoituksen tulevaisuutta](#)¹² koskevissa pohdinta-asiakirjoissa, jotka [julkaistiin](#) keväällä 2017. Euron kansainvälisen aseman lujittaminen on sekä looginen jatko että uusi ulottuvuus tässä yleisessä toimintaohjelmassa, jota on laadittu neljän viime vuoden aikana. Kyseessä ei ole uusi asia: euron kansainvälisestä asemasta on käyty keskusteluja sen käyttöönotosta lähtien, mutta koskaan aiemmin ei ole ollut näin sopivaa ajankohtaa.

Kun Euroopan talous- ja rahaliittoa vahvistetaan edelleen, eurolla on varaa kehittää edelleen globaalia asemaansa ja saavuttaa koko potentiaalinsa, mikä heijastaa euroalueen poliittista, taloudellista ja rahoituksellista painoarvoa. Kansalaisten, yritysten ja markkinoiden valinta suosikkivaluutaksi ei ole pysyvä, vaan se riippuu historiallisista syistä, likvidiyydestä ja poliittisista valinnoista. Yksittäisten valuuttojen kansainvälinen asema on muuttunut vuosisatojen kuluessa. Yhdysvaltain dollari nousi maailman tärkeimmäksi valuutaksi vasta toisen maailmansodan jälkeen tukeaan maan vahva talous, kehittynyt rahoitusjärjestelmä ja yleinen vakaus.

Viimeaikaiset maailmanlaajuiset suuntaukset, uusien talousmahtien syntyminen ja uusien teknologioiden kehittyminen tukevat potentiaalista siirtymää kohti monimuotoisempaa ja moninapaisempaan järjestelmää, jossa on useita maailmanlaajuisia valuuttoja. Esimerkiksi Kiinan renminbi ei ole vielä kansainvälinen valuutta, joka voisi kyseenalaistaa dollarin tai euron aseman, mutta sen kansainvälinen käyttö on tärkeä osa Kiinan uudistusohjelmaa. Tätä vahvistaa se, että kiinalaisilla tuojilla ja viejillä on paranevat valmiudet suorittaa ja hyväksyä maksuja omassa valuutassaan. Samaan aikaan kolmansien maiden oikeudenkäyttöalueiden viimeaikaiset yksipuoliset ekstraterritoriaaliset toimet, kuten uudelleen käyttöön otetut Irania koskevat pakotteet¹³ sekä kansainväliseen sääntöihin perustuvaan hallintoon ja kauppaan liittyvät viimeaikaiset haasteet herättävät huomaamaan Euroopan talous- ja rahapoliittisen itsemääräämisoikeuden merkityksen.

⁹ https://ec.europa.eu/commission/publications/completing-europes-economic-and-monetary-union-factsheets_en

¹⁰ https://ec.europa.eu/commission/publications/five-presidents-report-completing-europes-economic-and-monetary-union_en

¹¹ https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-deepening-economic-and-monetary-union_en

¹² https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-future-eu-finances_en

¹³ Yhdysvallat päätti 8. toukokuuta 2018 vetäytyä Iranin ydinsopimuksesta (virallisesti 'yhteinen kattava toimintasuunnitelma') ja ottaa uudestaan käyttöön kaikki sopimuksen perusteella aiemmin poistetut pakotteet. Ne tulivat voimaan kahdessa vaiheessa 7. elokuuta ja 5. marraskuuta 2018. Euroopan unioni on vahvistanut sitoutumisensa ydinsopimukseen ja toteuttanut useita toimenpiteitä, joilla pyritään ylläpitämään taloudellisia yhteyksiä Iraniin. Esimerkkinä voidaan mainita ulkomaisen lainsäädännön vaikutukset estävän säädöksen (Blocking Statute) aktivointi, jonka tarkoitus on lieventää Yhdysvaltojen pakotteiden ekstraterritoriaalisia vaikutuksia EU:n yrityksiin.

2. PERUSTEET EURON KANSAINVÄLISEN ASEMAN VAHVISTAMISELLE

Euron kansainvälisen aseman vahvistaminen olisi nähtävä osana Euroopan laajempaa sitoutumista avoimeen, monenväliseen ja sääntöihin perustuvaan globaaliin talouteen. Se auttaisi parantamaan kansainvälisen rahoitusjärjestelmän häiriönsietokykyä tarjoamalla markkinatoimijoille lisää valinnanvaraa ja vähentämällä kansainvälisen talouden alttiutta häiriöille, jotka liittyvät monien alojen voimakkaaseen riippuvuuteen yhdestä ainoasta valuutasta.

Konkreettisia hyötyjä ”kotikentällä”: Euroopan unionille tarjoutuisi mahdollisuus suojella paremmin kansalaisiaan ja yrityksiään, puolustaa arvojaan ja ajaa etujaan osallistumalla maailmanpolitiikkaan sääntöihin perustuvaa monenvälisyyttä noudattaen. Euron olisi jatkossakin erityisesti edistettävä ja laajennettava Euroopan vastuullisen kaupan strategiaa, joka antaa eurooppalaisille yrityksille mahdollisuuden käydä kauppaa keskeytyksettä kaikkialla maailmassa ja siten hyödyttää Euroopan taloutta. Samalla turvataan unionin sosiaalinen malli ja sääntelymalli omassa toimintaympäristössämme.

Päätöksen valuutan käyttämisestä tekevät viime kädessä markkinatoimijat. Näillä toimijoilla on hyviä syitä käyttää eri valuuttoja sijoituksissa ja niiden suojaamisessa. Tavoitteena ei ole puuttua kaupalliseen vapauteen tai rajoittaa valinnanvaraa, vaan pikemminkin laajentaa markkinatoimijoiden valinnanvaraa varmistamalla kaikilla asiaankuuluvilla tavoilla, että euro on vahva ja luotettava vaihtoehto.

KEHYS 1: Euron laajemman kansainvälisen käytön edut

Euron laajempi maailmanlaajuinen käyttö voi olla hyödyllistä useilla tavoilla.

- **Pienemmät kustannukset ja riskit kansainvälisessä kaupassa eurooppalaisille yrityksille.** Valuuttakurssiriski ja muut valuuttaan liittyvät kustannukset poistuvat erityisesti pieniltä ja keskisuurilta eurooppalaisilta yrityksiltä, kun kauppaa käydään euroilla ulkomaanvaluutan sijaan.
- **Lisävaihtoehtoja markkinatoimijoille eri puolilla maailmaa.**
- **Euroopan kotitalouksien, yritysten ja jäsenvaltioiden maksamat korot laskevat.** Houkuttelevampi, arvonsa säilyttävä euro alentaa sijoittajien edellyttämää korkoa (tuottoa).
- **Eurooppalaisilla yrityksillä ja hallituksilla on paremmat mahdollisuudet saada rahoitusta** myös finanssimarkkinoiden ulkoisen epävakauden kausina, kun Euroopan finanssimarkkinat kehittyvät syvemmiksi, likviditeetiltään paremmiksi ja yhdentyneemmiksi.
- **Eurooppalaisilla kuluttajilla ja yrityksillä on itsenäisempi asema,** jonka myötä ne voivat maksaa tai ottaa vastaan maksuja käydessään kansainvälistä kauppaa ja hankkia tarvitsemansa rahoituksen altistumalla vähemmän kolmansien maiden oikeudenkäyttöalueiden oikeustoimille, kuten ekstraterritoriaalisille seuraamuksille.
- **Kansainvälisen rahoitusjärjestelmän ja talouden kestokyvyn parantaminen** siten, että ne ovat vähemmän alttiita valuuttakurssihäiriöille.

Kansainvälisen valuutan laajemmasta käytöstä saataviin hyötyihin liittyy myös suurempia maailmanlaajuisia vastuita, jotka ovat linjassa keskuspankkien toimivaltuuksien kanssa. Vaikka euron kansainvälisen aseman vahvistumisesta koituvat

hyödyt ovat suuremmat kuin mahdolliset haasteet, sen seurauksia olisi hallittava huolellisesti, esimerkiksi euroalueen maksutaseen tasapainoa suhteessa muuhun maailmaan.

Euron laajemman kansainvälisen käytön ja Euroopan taloudellisen suvereniteetin tiellä on vielä useita tekijöitä:

- **Bretton Woods -järjestelmällä vakiinnutettiin Yhdysvaltain dollarin asema kansainvälisenä reservivaluuttana toisen maailmansodan jälkeen,** jolloin se käytännössä syrjäytti Englannin punnan tärkeimmän kansainvälisen valuutan paikalta. Samaan aikaan Yhdysvaltain dollarista on tullut hyödykekauppojen vakiovaluutta ja johdannaissovimusten¹⁴ pääasiallinen valuutta. Kun valuutta on vakiinnuttanut asemansa, sen verkostovaikutukset tekevät siitä entistä houkuttelevamman, koska laajempi käyttö mahdollistaa entistä monimutkaisemmat rahoitusmarkkinatoimet ja likviditeetin lisääntymisen¹⁵. Tämä haittaa vaihtoehtojen varantovaluuttojen esiintuloa.
- **Tietyissä liiketoimissa Yhdysvaltain dollarin käyttämisestä syntyy vähemmän kustannuksia kuin eurosta, mikä johtuu osittain Yhdysvaltain dollarin vakiintuneesta asemasta.** Yhdysvaltain dollarin suuremman likviditeetin ansiosta monet rahamarkkinaoperaatiot¹⁶ tulevat edullisemmiksi käyttämällä Yhdysvaltain dollaria valuuttayksikkönä euron suoraan käyttöön verrattuna.
- **Euro on paljon nuorempi valuutta, ja sen rakenteita on edelleen kehitettävä ja viimeisteltävä.** Lisätoimia tarvitaan yhteisen rahan perustana olevan talous- ja rahaliiton rakenteen viimeistelemiseksi.
- **Osa tärkeimmistä globaalien rahoitusmarkkinoiden infrastruktuureista keskittyy lähinnä euroalueen ulkopuolisiin valuuttoihin, ja/tai ne sijaitsevat euroalueen ja unionin ulkopuolella.** Kansainvälinen rahoitusjärjestelmä ja -markkinat ovat suurelta osin riippuvaisia kaupankäynnin, selvitystoiminnan ja maksujen verkottuneista järjestelmistä. Tulevaisuudessa niiden merkitys vain kasvaa. Useat näistä järjestelmistä sijaitsevat euroalueen ulkopuolella, tai niitä käyttävät Euroopan ulkopuoliset yritykset historiallisista syistä ja likviditeettinäkökohtien vuoksi. Tämän vuoksi ne ovat potentiaalisesti alttiimpia kolmansien maiden vaikutusvallalle.

Useilla poliittisilla toimintalinjoilla voitaisiin lisätä euron houkuttelevuutta, kasvattaa euromääräisten maksujen osuutta strategisilla sektoreilla ja vahvistaa Euroopan taloudellista ja rahoituksellista suvereniteettia sekä kotimaassa että ulkomailla. Keskeiset vaihtoehdot esitetään jäljempänä.

¹⁴ Rahoitusinstrumentit, joiden arvo riippuu muiden kohde-etuuksien arvosta.

¹⁵ Enemmän mahdollisuuksia toteuttaa liiketoimia suurempien markkinoiden ansiosta.

¹⁶ Markkinat, joilla käydään kauppaa sellaisilla rahoitusinstrumenteilla, joilla on suuri likviditeetti ja hyvin lyhyet maturiteetit.

3. EUROOPAN TALOUS- JA RAHALIITON VIIMEISTELY ON EURON VAHVAN KANSAINVÄLISEN ASEMAN PERUSTA

Kansainvälisten valuuttojen tukena on oltava suuria, vakaita ja tehokkaasti toimivia talouksia ja rahoitusjärjestelmiä, jotka houkuttelevat kansainvälisiä käyttäjiä ja sijoittajia. Vaikka euron kansainvälinen asema perustuu pääasiassa markkinavoimiin, vakaat kansalliset finanssipoliittiset ja kasvua edistävät toimenpiteet, terve rahoitussektori sekä EU:n talous- ja finanssipoliittisen kehyksen noudattaminen tarjoavat vankan perustan Euroopan yhteisen rahan uskottavuudelle.

Entistä vakaampi ja kestävämpi talous- ja rahoituskehys voi auttaa lisäämään euron houkuttelevuutta koko maailmassa. EU voisi vahvistaa euron kansainvälistä asemaa tekemällä siitä entistäkin vakuuttavamman maksuvälineen ja luotettavamman sijoitusvaluutan. **Tämä tarkoittaa ennen kaikkea talous- ja rahaliiton ja pankkiunionin viimeistelyä sekä pääomamarkkinaunionin toteuttamista, jotta päästään kestäväan kasvuun ja parannetaan kykyä sietää talouden häiriöitä.** Valmis pankkiunioni¹⁷ tarjoaisi erityisesti vahvempia ja paremmin valvottuja pankkeja nykyistekin kestävämmässä pankkisektorissa Euroopassa. Se myös lisäisi luottamusta EU:n finanssialaan ja yhteiseen rahaan. Syvempi pääomamarkkinaunioni¹⁸ tuottaisi monipuolisemmat ja likvidimmät rahoitusmarkkinat ja parantaisi yksityisen sektorin riskinjakoa. Tämä puolestaan saisi liikkeelle pääomaa ja ohjaisi sitä nykyistä useammille yrityksille, myös pienille ja keskisuurille yrityksille, sekä infrastruktuurihankkeisiin. Syvemmät ja yhdyntyneemmät pääomamarkkinat tarjoavat yrityksille enemmän rahoituslähteitä pienemmin kustannuksin ja säästäjille ja sijoittajille uusia mahdollisuuksia. Lisäksi rahoitusjärjestelmän häiriönsietokyky paranee, mikä lisää euron houkuttelevuutta. Myös euron käyttöä rahanpesuun tai terrorismin rahoitukseen voidaan ehkäistä tehokkaasti, ja rikoksenteijät asetetaan syytteeseen.

Komissio on esittänyt lainsäädäntövallan käyttäjille useita keskeisiä ehdotuksia pankkiunionin täydentämiseksi ja pääomamarkkinaunionin toteuttamiseksi, mutta ne odottavat vielä lopullista hyväksyntää. Erityisesti yhteistä kriisinratkaisurahastoa tukevan varautumisjärjestelyn (jolla voitaisiin hallita jopa suurta pankkikriisiä) ja eurooppalaisen talletussuojajärjestelmän (jolla voitaisiin tarjota vielä vahvempi ja yhtenäisempi talletussuoja) viimeistely vahvistaisi rahoitusvakautta vähentämällä entisestään pankkien altistumista kotivaltioidensa vaikutukselle. Komission ehdottama pankkipaketti ja järjestämättömiä lainoja koskeva paketti puolestaan pienentäisivät entisestään pankkisektorin riskejä.

Kasvattamalla käytettävissä olevaa euromääräisten korkean luottoluokituksen omaisuuserien joukkoa voidaan edistää Euroopan finanssisektorin kehitystä ja vahvistaa unionin rahoitusalan sääntelyn ja unionissa toimivien maksujärjestelmien maailmanlaajuista merkitystä. Yksityissektorin toimijoiden liikkeeseen laskemia valtionvelkakirjavakuudellisia arvopapereita koskeva komission ehdotus¹⁹ olisi yksi mahdollisuus lisätä saatavilla olevia euromääräisiä omaisuuseriä, joiden luottoluokitus on korkea ja jotka ovat hyvin kiinnostavia kansainvälisten sijoittajien näkökulmasta.

¹⁷ Kolmas edistymiskertomus järjestämättömien lainojen vähentämisestä ja riskin vähentämiseksi toteutettavista lisätoimenpiteistä pankkiunionissa – COM(2018) 766 final, 28. marraskuuta 2018.

¹⁸ COM (2018) 767 final, 28. marraskuuta 2018.

¹⁹ COM(2018) 339 final, 24. toukokuuta 2018.

Tällaiset omaisuuserät kasvattaisivat euron likviditeettiä, joka on yksi merkittävä syy siihen, että euro on jäänyt maailmanmarkkinoilla alakynteen Yhdysvaltain dollariin nähden.

Valmistellessaan unionin seuraavaa monivuotista rahoituskehystä²⁰ komissio on antanut ehdotuksia, joilla vahvistetaan entisestään euroalueen talouksien suorituskykyä ja kestävyyttä erityisillä talousarviovälineillä. Komissio on antanut myös ehdotuksia, joilla tuetaan euroalueen ulkopuolisia maita, jotka haluavat liittyä euroalueeseen. Ehdotettu Euroopan investointien vakautusjärjestely²¹ mahdollistaisi euroalueen paremman selviytymisen laajoista epäsymmetrisistä häiriöistä, mikä puolestaan lisäisi sijoittajien luottamusta euroon. Samaan aikaan **uudistusten tukiohjelmalla²²** olisi parannettava rakenneuudistusten toteuttamista, sillä ne ovat ratkaisevan tärkeitä yhteenkuuluvuuden ja kilpailukyvyyn lisäämiseksi sekä tuottavuuden ja kaikkien jäsenvaltioiden taloudellisten ja sosiaalisten rakenteiden häiriönsietokyvyn parantamiseksi. Uudistusten tukiohjelmaan sisältyy **lähentymisväline**, jonka tavoitteena on auttaa euroalueen ulkopuolisia jäsenvaltioita liittymään sujuvasti euroon.

Näkyvämpi kansainvälinen asema edellyttää myös riittäviä institutionaalisia valmiuksia ja yhdenmukaisempaa edustusta, jotta unionissa voidaan koordinoida kantoja ja puhua yhdellä äänellä. Euroopan keskuspankin, euroryhmän ja komission jo hoitamien tehtävien, jotka on määritelty EU:n perussopimuksissa, pohjalta annetut useat komission ehdotukset ovat askelia tähän suuntaan. Komissio antoi joulukuussa 2017 Euroopan valuuttarahaston perustamista koskevan ehdotuksen. Se on ankkuroitu Euroopan unionin oikeudelliseen kehykseen ja perustuu Euroopan vakausmekanismin vakiintuneeseen rakenteeseen ja hallinnointiin. Lisäksi komission ehdotuksella euroalueen ulkoisen edustuksen parantamisesta kansainvälisissä rahoitusjärjestöissä²³ on tarkoitus auttaa vahvistamaan euroalueen virstystä kansainvälisellä tasolla ja varmistaa, että sen ääni saadaan kuulumaan selkeästi koko maailmassa. Jos nykyiset EU:n tason tehtävät ja toisiinsa läheisesti liittyvät poliittiset välineet yhdistettäisiin, Euroopan talous- ja finanssiministerin toimi auttaisi luomaan uusia synergioita ja parantaisi siten ajan mittaan EU:n talouspoliittisen päätöksenteon yleistä johdonmukaisuutta ja tehokkuutta, mukaan lukien kyky puhua yhdellä äänellä euroasioissa.

4. MUITA EURON KANSAINVÄLISEN ASEMAN KEHITTÄMISEEN TÄHTÄÄVIÄ ALOITTEITA

Tässä tiedonannossa esitetään myös aloitteita, joilla kehitetään euron kansainvälistä asemaa kolmessa eri ulottuvuudessa: Euroopan finanssisektorilla (jotta voidaan varmistaa, että euromääräiset rahoitusmarkkinat ovat syvät ja valmiit), kansainvälisessä rahoituslalla (jossa euron vahvempi asema edistäisi rahoitusalan globaalia vakautta) ja keskeisillä strategisilla aloilla, joilla euro voisi edelleen kehittää asemaansa (esimerkiksi energian, hyödykkeiden ja ilma-alusten valmistuksen alalla).

4.1. Lisätoimenpiteet eurooppalaisen rahoitussektorin syventämiseksi

Houkuttelevampaa euroa käytetään enemmän, mikä puolestaan lisää sen houkuttelevuutta entisestään. Tämä voi synnyttää positiivisen kierteen.

²⁰ COM(2018) 322 final, 2. toukokuuta 2018.

²¹ COM(2018) 387 final, 31. toukokuuta 2018.

²² COM(2018) 391 final, 31. toukokuuta 2018.

²³ COM(2015) 602 final, 21. lokakuuta 2015.

Pankkiunionia ja pääomamarkkinaunionia koskevat täydentävät ja kohdennetummat toimenpiteet tukevat euroalueen taloudellista suvereniteettia. Finanssimarkkinat ja -infrastruktuurit ovat euroalueella keskeisessä asemassa, sillä ne tarjoavat mahdollisuuksia vahvistaa euron kansainvälistä asemaa. Ne tarjoavat luotettavia ja vakaita rahoituspalveluja ja mahdollisuuksia suorittaa liiketoimia. Euromääräisten palvelujen laajuus ja itsenäisyys riippuvat siitä, pitävätkö markkinatoimijat niitä kustannustehokkaina, helppokäyttöisinä ja turvallisina välineinä, joilla voidaan harjoittaa kansainvälistä liiketoimintaa ja säilyttää omaisuuden arvovaranto euroina. Näin ollen toimenpiteet, joilla parannetaan vakautta ja likviditeettiä ja laajennetaan euromääräisten rahoituspalvelujen valikoimaa, vahvistavat euron kansainvälistä asemaa. Lisäksi EU:n olisi euron aseman vahvistamisen yhteydessä jatkettava sääntelyohjelmansa toteuttamista muun muassa rahanpesun²⁴ ja terrorismin rahoituksen²⁵ torjunnan aloilla. Rahoitustoimien tiukka valvonta edistää maailmanlaajuisia turvallisuutta, rahoitusjärjestelmän eheyttä ja kestäväää kasvua.

Seuraavat kohdennetut toimenpiteet tekisivät eurosta houkuttelevamman valuutan, minkä lisäksi euroalue kestäisi paremmin ulkopuolista vaikuttamista:

Ensinnäkin komissio pyrkii laajentamaan euron käyttöä vahvistamalla eurooppalaisten markkinainfrastruktuurien likviditeettiä ja häiriönsietokykyä. Koska yleisenä tavoitteena on vähentää järjestelmäriskiä, Euroopan markkinarakennasetuksessa²⁶ markkinatoimijat veloitetaan selvittämään²⁷ tietyt rahoitussopimukset (esim. OTC-johdannaisopimukset, kuten vakuutuksia korkomuutosten varalta tarjoavat johdannaiset) erityisissä markkinainfrastruktuureissa²⁸. On tärkeää huomata, että tämä on luonut euromääräisten tuotteiden likvidit selvitysmarkkinat, jotka ovat kaikkien vastapuolten käytettävissä. Pitkälle kehitetyt markkinainfrastruktuurit tarjoavat selvitystoiminnassa markkinaosapuolille helposti saatavilla olevan ja tehokkaan vakuutuksen liiketoimia varten korkojen tai vaihtokurssien tulevien muutosten varalta. Tällaisten euromääräisten markkinoiden laaja saatavuus lisää sen vuoksi euron houkuttelevuutta kyseisissä liiketoimissa. **Komissio voisi edellä mainitussa asetuksessa säädetyin määritysmenettelyn ja siinä esitettyjen edellytysten mukaisesti laajentaa määrityselvöllisyyden piiriin kuuluvien johdannaisopimusten soveltamisalaa likvidien ja tehokkaiden määritysratkaisujen edistämiseksi.** Lisäksi komissio voisi harkita määrityspalvelujen käytön laajentamista koskemaan useampia vastapuolia.

Toiseksi komissio pyrkii tehostamaan entisestään euroalueen finanssimarkkinoiden toimintaa varmistamalla vankat puitteet korkojen luotettavien vertailuarvojen²⁹ täyden valikoiman tuottamiselle. Markkinatoimijat käyttävät korkojen vertailuarvoja viitekorkoina monissa sopimuksissa ja rahoitustuotteissa. EU:n vertailuarvoasetuksen³⁰ mukaan EU:n ja euroalueen rahoitusalan vertailuarvojen on oltava avoimempia ja

²⁴ COM(2018) 645 final, 12. syyskuuta 2018.

²⁵ COM(2018) 640 final, 12. syyskuuta 2018.

²⁶ Asetus (EU) N:o 2012/648, EUVL L 201, 27.7.2012, s. 1.

²⁷ Osto- ja myyntitoimeksiantojen täsmäyttäminen.

²⁸ Keskusvastapuolet.

²⁹ Viitekorkoja käytetään monissa rahoitussopimuksissa, esimerkiksi vaihtuviin korkoihin indeksoiduissa sopimuksissa, tase-erien arvostamiseen ja johdannaisten hinnoitteluun (esimerkiksi termiini-, optio- ja swap-sopimukset).

³⁰ Asetus (EU) 2016/1011, EUVL L 171, 29.6.2016, s. 1.

luotettavampia. **Kyseisen asetuksen täysimääräisen täytäntöönpanon pitäisi sen vuoksi auttaa lisäämään euromääräisillä instrumenteilla tapahtuvan kaupankäynnin ja niiden hinnoittelun houkuttelevuutta**³¹. Komissio helpottaa koordinoitua ja yhteistyötä eri markkinasegmenttien, vertailuarvojen hallinnoijien, tietolähteinä toimivien pankkien, kansallisten toimivaltaisten viranomaisten ja Euroopan keskuspankin välillä.

Kolmanneksi komissio tukee EU:n täysin integroitua pikamaksujärjestelmää, jotta voidaan vähentää vähittäismaksujärjestelmien riskejä ja haavoittuvuutta ja lisätä olemassa olevien maksuratkaisujen autonomiaa. EU:n kansalaiset joutuvat luottamaan pieneen määrään maailmanlaajuisia palveluntarjoajia tehdessään rajat ylittäviä kortti- ja verkkomaksuja. Koska Euroopan sisäiset maksutkin selvitetään usein EU:n ulkopuolella, teknisistä, taloudellisista ja oikeudellisista syistä johtuvat häiriöt, jotka saattavat olla peräisin EU:n ulkopuolelta, altistavat vähittäistason maksujärjestelmän tarpeettomille haavoittuvuuksille. Lisäksi muutamien harvojen kansainvälisten korttijärjestelmien määräävä markkina-asema herättää kysymyksiä hallinnoinnin näkökulmasta, sillä se vähentää merkittävästi eurooppalaisten maksupalveluntarjoajien mahdollisuuksia vaikuttaa vähittäismaksumarkkinoiden suuren osan kehitykseen. EU:n laajuinen rajatylittävä pikamaksuratkaisu täydentäisi nykyisiä korttijärjestelmiä, vähentäisi ulkoisten häiriöiden riskiä ja tekisi EU:sta paitsi tehokkaamman myös itsenäisemmän. Euromääräisten pikamaksujen käyttöönotto tarjoaa myös mahdollisuuksia kehittää tehokkaita uusia vähittäismaksuratkaisuja rajatylittäviä maksuja varten, mikä voi tuottaa etuja Euroopan kansalaisille, yrityksille ja pankeille. Euromääräisiä pikamaksuja koskevat EU:n laajuiset standardit on jo vahvistettu SEPAn (yhtenäinen euromaksualue) pikatilisiirtojen sääntökirjassa (Instant Credit Transfer scheme), joka otettiin käyttöön marraskuussa 2017. Euroopan keskuspankki otti marraskuussa 2018 käyttöön TARGET-pikamaksujärjestelmänsä (TARGET Instant Payment Settlement, TIPS), jolla helpotetaan rajatylittävien pikamaksujen suorittamista EU:ssa. **Komissio tutkii toimenpiteitä, joilla helpotetaan yksittäisissä jäsenvaltioissa kehitettyjen maksuratkaisujen käyttöä yli rajojen.** Lisäksi se tukee (Euroopan keskuspankin alaisen) euromaksualueen vähittäismaksuneuvoston työtä, jolla pyritään varmistamaan olemassa olevien pikamaksuratkaisujen yhteentoimivuus. Komissio tekee myös yhteistyötä asianomaisten sidosryhmien kanssa tehdäkseen yhteisen sitoumuksen sen varmistamiseksi, että asiakkaille on laajalti tarjolla pikamaksupalveluja, myös rajatylittäviä maksuja varten. Komissio arvioi toimien edistymistä maksutilidirektiivin uudelleentarkastelussa, joka on määrä tehdä vuonna 2019.

Neljäntenä toimenpiteenä komissio tutkii mahdollisuutta kehittää edelleen euron asemaa valuuttamarkkinoilla. Valuuttamarkkinoilla käydään kauppaa niin kutsutuilla valuuttapareilla, esimerkiksi euron ja dollarin tai euron ja Japanin jenin kautta. Tällä hetkellä kaikissa likvideimmissä valuuttapareissa on toisena osapuolena Yhdysvaltain dollari (mukaan lukien euro/Yhdysvaltain dollari, joka on kaikkein likvidein pari). Kaupat, joihin sisältyy euro ja muita valuuttoja kuin Yhdysvaltain dollari, toteutetaan yleensä dollarin kautta (triangulointi). Yhtenä syynä tähän on se, että dollaria käytetään yleisesti maailmanlaajuisena varantovaluuttana, jonka tukena ovat erittäin kehittyneet ja likvidit valtionlainamarkkinat. Olisi syytä kartoittaa nykytilanteen syitä ja sitä, voitaisiinko euron ja tiettyjen muiden valuuttojen kuin dollarin välisten valuuttaparien

³¹ Tämä koskisi erityisesti rahamarkkinoita eli markkinoita, joilla käydään kauppaa erittäin likvideillä ja maturiteetiltaan hyvin lyhytaikaisilla rahoitusvälineillä. Markkinatoimijat käyttävät rahamarkkinoita lyhyen aikavälin otto- ja antolainaukseen (enintään yhden vuoden laina-aika).

markkinalikviditeettiä parantaa. Lisäksi suurilla markkinatakaajilla³² on keskeinen rooli valuuttamarkkinoilla, ja euroalueen pankit voisivat nostaa profiiliaan tässä markkinatakaustoiminnassa. **Komissio käynnistää rahoitusmarkkinoiden toimijoiden kanssa kohdennetun kuulemisen selvittääkseen mahdollisia esteitä ja kannustimia, kun euron asemaa pyritään vahvistamaan valuuttamarkkinoilla.**

4.2. Kansainväliseen rahoitussektoriin liittyvät aloitteet

Euron kansainvälistä roolia maailmanlaajuisen rahoitusvakauden turvaamisessa voitaisiin laajentaa asteittain. Keskuspankkien välinen yhteistyö rahoitusvakauden turvaamiseksi auttaa varmistamaan, että eurooppalaiset yritykset voivat käydä kauppaa kaikkialla maailmassa. Finanssikriisin jälkimainingeissa Euroopan keskuspankki toteutti toimeksiantonsa puitteissa kumppaniensa kanssa toimia rahoitusvakauden säilyttämiseksi ja maailmantalouden häiriöiden välttämiseksi, esimerkiksi perustamalla lukuisia valuutanvaihtojärjestelyjä³³. Ne toimivat valuuttojen likviditeetin varautumisjärjestelyinä siltä varalta, että markkinoilla esiintyy häiriöitä. Tästä käytännöstä on ollut hyötyä eurooppalaisten yritysten maailmanlaajuiselle kaupankäynnille.

Esimerkin näyttämiseksi EU:n toimielimiä ja mekanismeja olisi kannustettava lisäämään omaa euromääräisen velan osuuttaan. EU:n tasolla toimivat yhteisöt ovat vuosien ajan liikkeelle laskeneet liikkeeseen velkainstrumentteja suurelta osin euroina, mutta myös ulkomaan valuuttoina, erityisesti tarjotakseen hankerahoitusta (Euroopan investointipankkiryhmä) tai rahoitusapua jäsenvaltioille (Euroopan rahoitusvakausväline, Euroopan vakausmekanismi). Näiden EU:n tason elinten liikkeeseenlaskut ovat houkutelleet kansainvälisiä sijoittajia, myös finanssikriisin aikana, ja lisänneet euromääräisten korkealaatuisten omaisuuserien määrää.

EU voisi jatkaa talousdiplomatiansa kehittämistä tekemällä yhteistyötä maailmanlaajuisen kumppaneiden kanssa, jotta voidaan edistää euron käyttöä maksuissa ja varantovaluuttana. EU on tärkeä geopolitiittinen toimija, joka käyttää taloudellista vaikutusvaltaa maailmassa³⁴. Euron kansainvälisen aseman vahvistamista voitaisiin edistää toimimalla diplomaattisesti kansainvälisten kumppaneiden kanssa ja kannustamalla niitä käyttämään euroa. Samalla voitaisiin tuoda esiin EU:n näkemyksiä siitä, miten globaalia rahoitusjärjestelmä olisi kehitettävä.

Komissio pitää yhdessä jäsenvaltioiden ja asianomaisten EU:n elinten kanssa yhteyksiä globaaleihin kumppaneihin euron käytön lisäämiseksi. Lisäksi voitaisiin harkita korkean tason kaupallisia vierailuja, joissa korostetaan euron merkitystä liike-

³² Yritys, joka on pitkällä aikavälillä aina valmis ostamaan tai myymään rahoitusvaroihin kuuluvan erän avoimesti noteerattuun hintaan.

³³ Valuutanvaihtojärjestely (currency swap line) on kahden keskuspankin välinen sopimus kyseisten maiden valuuttojen vaihdosta. Swap-järjestelyjen ansiosta liiketoiminnan harjoittaminen muualla maailmassa on turvallisempaa, kun ulkomaisen likviditeetin saatavuus säilytetään vaikeissakin olosuhteissa. Vuonna 2011 EKP perusti yhdessä Englannin keskuspankin, Kanadan keskuspankin, Japanin keskuspankin, Yhdysvaltain keskuspankin ja Sveitsin keskuspankin kanssa swap-järjestelyjen verkoston, jonka kautta osallistuvat keskuspankit saavat tarvittaessa valuuttaa toisiltaan. Vuonna 2013 EKP teki valuutanvaihtosopimuksen Kiinan kanssa.

³⁴ Esimerkkinä voidaan mainita, että Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat edelleen maailman johtavia virallisen kehitysavun antajia, joiden panos oli yhteensä 75,7 miljardia euroa vuonna 2017. Euroopan investointiohjelman puitteissa EU:n 4,1 miljardin euron alkurahoituksella odotetaan saatavan liikkeelle yhteensä 44 miljardin euron investoinnit. Jos komission ehdotukset hyväksytään, seuraavalla ohjelmakaudella EU voisi myöntää kolmansille maille rahoitustukea yhteensä 123 miljardia euroa.

elämän valtuuskunnille. Kun otetaan huomioon, että viimeaikainen kehitys kehittyvissä talouksissa on saattanut lisätä halukkuutta hajauttaa valuuttamääräisten velkaerien riskiä, joissakin näistä toimista voitaisiin keskittyä euromääräisten ulkomaisten velkakirjojen liikkeeseenlaskun lisäämiseen.

EU:n ulkoinen investointiohjelma³⁵ hyväksyttiin syyskuussa 2017. Sen tarkoituksena on vauhdittaa investointeja kumppanimaissa Afrikassa ja Euroopan lähialueilla muun muassa antamalla teknistä apua viranomaisille ja yrityksille. Teknistä apua voitaisiin käyttää parantamaan kehitysmaiden pääsyä euromaksujärjestelmään esimerkiksi rahanpesun torjuntaa koskevan EU:n lainsäädännön noudattamiseksi ja kaupan yhteyksien helpottamiseksi.

4.3. Lisätoimet euron käytön lisäämiseksi keskeisillä strategisilla aloilla: energia, perushyödykkeet ja liikenne

Vaikka euron osuus kansainvälisistä maksuista on huomattava, sen käyttöä keskeisillä strategisilla aloilla voitaisiin vielä laajentaa. Vaikka eurooppalaiset yritykset ovat suuria ostajia ja suuria tuottajia, ne käyvät edelleen kauppaa Yhdysvaltain dollareilla keskeisillä strategisilla markkinoilla, usein jopa keskenään. Tämä altistaa yritykset valuuttariskeille ja poliittisille riskeille, kuten kansainvälisille pakotteille, jotka vaikuttavat suoraan dollarimääräisiin liiketoimiin.

Energia-alalla yli 80 prosenttia Euroopan energiatuonnista hinnoitellaan ja maksetaan Yhdysvaltain dollareina, vaikka energia toimitetaan pääasiassa Venäjältä, Lähi-idästä ja Afrikasta. EU on myös maailman suurin energian tuoja. Koko EU:n vuotuinen energian tuontilasku on ollut keskimäärin 300 miljardia euroa viimeisten viiden vuoden aikana. Yli 93 prosenttia kaupankäynnin kohteena olevista energiamääristä on öljyä, ja kaikki sitä koskevat sopimukset ovat nykyään dollarimääräisiä. Maakaasun osalta noin 70 prosenttia EU:n tuonnista laskutetaan dollareina. EU:n kaasukaupan keskuksissa kaasusopimukset tehdään euromääräisinä.

Raaka-aineiden (metallit ja mineraalit) ja elintarvikkeiden hyödykemarkkinoiden osalta tilanne on samankaltainen. Euroopan unionissa kulutetaan noin 10 prosenttia koko maailman raaka-aineista, ja se on merkittävä tuoja. Suurimmalla osalla raaka-aineista käydään kuitenkin kauppaa maailmanmarkkinoilla Yhdysvaltain dollareina. Tämä koskee myös pitkälti standardoitujen peruselintarvikkeiden markkinoita (esimerkiksi vilja, öljykasvit ja sokeri). Eurooppa on merkittävä vehnän, sokerin ja oliiviöljyn viejä, mutta euron käyttö rajoittuu pääasiassa EU:n sisäiseen kauppaan.

Liikenteen alalla äskettäin tehdyssä tutkimuksessa³⁶ todetaan, että ilma-alusten valmistusteollisuuden laskutus tapahtuu lähes kokonaan Yhdysvaltain dollareina, jopa euroalueella. Airbus saa yli puolet tuloistaan Yhdysvaltain dollareina, ja noin 60 prosenttia tästä valuuttariskistä on suojattu ”luonnollisesti”³⁷ Yhdysvaltain dollarin määräisillä kustannuksilla. Jäljelle jäävä osa kustannuksista on pääasiassa euromääräisiä.

³⁵ https://ec.europa.eu/commission/eu-external-investment-plan/what-eus-external-investment-plan_en

³⁶ Yhteisen tutkimuskeskuksen tutkimus: <http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC96913/lbna27754enn.pdf>

³⁷ Luonnollinen suojaus on keino vähentää riskejä hyödyntämällä tavanomaisia toimintatapoja sellaisissa laitoksissa, jotka altistuvat suurille valuuttakurssien vaihteluille. Tällöin esimerkiksi tuloja saadaan

Euron vähäinen käyttö keskeisillä aloilla johtuu useista syistä, kuten syvään juurtuneet toimintatavat, verkostovaikutukset ja likviditeettitekijät. Esimerkiksi kansainvälisessä öljy- ja raaka-ainekaupassa ei ole euromääräisiä vertailuarvoja³⁸. Hyödykemarkkinoita on hallinnut Yhdysvaltain dollari, mikä johtuu siitä, että Chicagon ja New Yorkin pörssit ovat kehittyneet aikaisemmin. Ilma-alusten valmistuksessa dollareina noteeratut polttoaineen hinnat vaikuttavat käytettävään valuuttaan koko arvoketjussa. Lisäksi ilma-alusten markkinat, vakuutukset ja huolto mukaan luettuina, ovat maailmanlaajuiset, eivätkä ne mahdollista alueellista hintojen eriyttämistä.

Komissio aikoo esittää lähikuukausina useita kohdennettuja aloitteita strategisilla aloilla:

- **Tänään hyväksyttiin komission suositus, jonka tavoite on edistää euron laajempaa käyttöä kansainvälisissä energiasopimuksissa ja -liiketoimissa.** Komissio suosittelee, että euroa käytetään jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden hallitusten välisissä energiasopimuksissa. Euroa olisi käytettävä laajemmin myös eurooppalaisten markkinatoimijoiden ja rahoituspalveluja tarjoavien yritysten välisissä energiaan liittyvissä liiketoimissa. Lisäksi **komissio käynnistää kuulemiskierroksen ja pyytää sidosryhmiä ilmaisemaan näkemyksensä mahdollisuuksista suorittaa markkinoilla laajemmin euromääräisiä liiketoimia öljyn, jalostettujen tuotteiden ja kaasun aloilla.** Kuulemiskierroksen aikana kerätään palautetta erityisesti tarpeesta perustaa euromääräisiä raakaöljyä koskevia referenssisopimuksia ja vahvistaa jalostettuja tuotteita koskevien sopimusten sisältöä. Kuulemisessa kerätään sidosryhmien näkemyksiä myös euromääräisten kaasusopimusten käytön laajentamisesta.
- **Raaka-aineiden (metallit ja mineraalit) ja elintarvikkeiden alalla komissio kuulee laajasti sidosryhmiä löytääkseen tapoja lisätä euromääräistä kaupankäyntiä erityisesti Euroopassa sijaitsevilla pörssillä ja eurooppalaisten yritysten välisen suorien kauppajen yhteydessä.** Vuonna 2020 on tarkoitus järjestää yleinen eurooppalainen perushyödykkeitä käsittelevä huippukokous, jotta keskusteluja voidaan jatkaa kaikkien tärkeimpien toimijoiden kanssa. Lisäksi komissio jatkaa markkinasuuntautunutta yhteistä maatalouspolitiikkaa, joka mahdollistaa maataloustuotteiden kansainvälisen kaupan jatkokehityksen. Komissio aikoo myös suosia euromääräisten futuurimarkkinoiden ja -sopimusten käyttöä (esim. tietämyksen lisäämisen ja koulutuksen avulla) ja euroina hinnoiteltavien maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden markkinoiden avoimuuden lisäämistä³⁹.
- **Komissio järjestää myös kuulemisen, jonka tarkoitus on tutkia mahdollisia toimia, joilla edistetään euron käyttöä liikenteen alalla (ilma-alukset, meriliikenne ja rautatiet) toimivien valmistajien keskuudessa.** Kuulemisessa

muusta maasta ja muun valuutan määräisinä, mutta myös kustannukset maksetaan kyseisellä valuutalla.

³⁸ Öljyalan fyysisiä markkinoita koskevia ensimmäisiä viitehintoja kehittivät 1980-luvun lopulla suuret öljy-yhtiöt ja öljyn hintaraportteja laativat toimistot. Ne käyttivät Yhdysvaltojen dollaria helpottaakseen kansainvälisiä liiketoimia ja eri öljylaatujen välisiä vertailuja.

³⁹ EU:n markkinoiden seurantakeskukset, jotka perustettiin vuonna 2014, julkaisevat nyt yhä enemmän euromääräisiä viitehintoja (aiemmin suurin osa kaupankäyntiä harjoittavien käytössä olevista tiedoista ilmaistiin Yhdysvaltain dollareina). Tätä lujitetaan entisestään ehdotuksella, jolla varmistetaan markkinoiden suurempi avoimuus ja joka on tarkoitus hyväksyä vuonna 2019.

tarkastellaan yksityiskohtaisemmin syitä, joiden vuoksi euroa ei käytetä monissa merkityksellisimpiin kuuluvissa kansainvälisissä liiketoimissa, ja autetaan yksilöimään edellytyksiä, jotka mahdollistaisivat euron käytön edistämisen eurooppalaisten yritysten kanssa toteutettavissa liiketoimissa.

Komissio aikoo toteuttaa nämä erilaiset toimet rinnakkain ja raportoida edistymisestä kesällä 2019.

5. PÄÄTELMÄT

Euroopan talous- ja rahaliiton viimeistelyä koskevan etenemissuunnitelman pohjalta on mahdollista kehittää edelleen euron globaalia asemaa, jotta se vastaisi paremmin euroalueen poliittista, taloudellista ja rahoituksellista painoarvoa. Näin EU voi paremmin suojella kansalaisiaan ja yrityksiään, puolustaa arvojaan ja ajaa etujaan. Samalla vähennetään kansainvälisen talouden alttiutta häiriöille, jotka liittyvät yhteen hallitsevaan valuuttaan, ja tuetaan tasapainoista, sääntöihin perustuvaa kansainvälistä poliittista ja taloudellista järjestystä.

Komissio pyytää EU:n johtajia keskustelemaan euron kansainvälisestä asemasta joulukuussa pidettävässä Eurooppa-neuvoston kokouksessa ja eurohuippukokouksessa osana Euroopan talous- ja rahaliiton viimeistelyä käytäviä neuvotteluja. Euron kansainvälisen aseman vahvistaminen edellyttää talous- ja rahaliiton rakenteiden vahvistamista muun muassa hyväksymällä kaikki pankkiunionin viimeistelyä koskevat vireillä olevat ehdotukset ja etenemällä määrätietoisesti kohti pääomamarkkinaunionia.

Lisäksi komissio jatkaa edellä mainittujen kohdennettujen aloitteiden toteuttamista ja kannustaa kaikkia asianomaisia toimijoita ja sidosryhmiä ottamaan aktiivisen roolin tässä prosessissa.